

Ustvarjamo z energijo

Sklad za financiranje razgradnje NEK
in za odlaganje radioaktivnih odpadkov iz NEK

Začetek zgodbe o Skladu NEK

- **Osnovna izhodišča:**

- Slovenija je odgovorna za razgradnjo NEK in rešitev odlaganja radioaktivnih odpadkov ter izrabljenega jedrskega goriva iz NEK zaradi ozemeljskega načela;
- stroški razgradnje in odlaganja odpadkov se ne smejo prenašati na prihodnje generacije (stroške naj krijejo tisti, ki energijo uporabljajo);
- sredstva za zagotovitev razgradnje NEK, skladiščenje in končno odlaganje radioaktivnih odpadkov iz NEK ter izrabljenega goriva morajo biti na voljo pred koncem delovanja NEK.

- **Zakaj smo oblikovali sklad?**

- Prepričanje, da morata Republika Slovenija in Republika Hrvaška zbrati potrebna sredstva za izvedbo Programa razgradnje NEK in odlaganje nizko ter srednje radioaktivnih odpadkov in izrabljenega jedrskega goriva.
- Prepričanje, da je zbiranje sredstev v posebnem skladu najbolj primerno.

Začetek zgodbe o Skladu NEK

- **V iskanju primerne oblike**

Izbrani model mora zadostiti določenim zahtevam. Predvsem mora upoštevati:

- mednarodnopravna določila, pravila in prakso (IAEA skupaj z državami članicami in drugimi partnerji promovira varno in miroljubno uporabo jedrske tehnologije);
- evropske direktive in prakso (priporočila Evropske komisije).

Sklad se mora vzpostaviti kot primer dobre prakse in mora s svojim delovanjem zadostiti najvišjim mednarodnim standardom.

Začetek zgodbe o Skladu NEK

- **Ustanovljen 17. decembra 1994.**
  - Zakonsko podlago ustanovitvi daje Zakon o Skladu za financiranje razgradnje Nuklearne elektrarne Krško in odlaganja radioaktivnih odpadkov iz Nuklearne elektrarne Krško.
  - Sklad NEK je samostojna, strokovna finančna institucija.
  - Sklad NEK je ustanovil Državni zbor RS.
- **Zakon omogoča:**
  - nadzor delovanja Sklada NEK - pri zbiranju sredstev ima nadzorno vlogo parlament, pri porabi sredstev vlada, predviden pa je tudi stalni finančni nadzor računskega sodišča.

- **Pomembnejša zakonska določila:**

- zbrana sredstva se morajo uporabiti namensko, in sicer za:
  - financiranje priprave in izvedbe projektov za varno in končno odlaganje izrabljenega goriva in radioaktivnih odpadkov iz NEK,
  - financiranje priprave in izvedbe projekta za varno razgradnjo NEK,
  - plačilo nadomestila za omejeno rabo prostora Občini Krško, v skladu z veljavno Uredbo o merilih za določitev višine nadomestila zaradi omejene rabe prostora in zaradi načrtovanja intervencijskih ukrepov na območju jedrskega objekta,
  - financiranje storitev ARAO za izvajanje obvezne državne gospodarske javne službe varstva okolja za ravnanje z radioaktivnimi odpadki iz NEK in njihovo odlaganje, za obdelavo radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva iz NEK pred odlaganjem in za odlaganje radioaktivnih odpadkov ter izrabljenega goriva iz NEK,
  - pokrivanje tekočih stroškov poslovanja Sklada

- **Pomembnejša zakonska določila:**

- organizacijska struktura Sklada NEK;
- Vlada Republike Slovenije mora dati soglasje k:
  - statutu,
  - naložbeni politiki,
  - finančnemu načrtu,
  - zaključnemu računu in
  - poročilu o poslovanju Sklada NEK.

Organizacijska struktura Sklada NEK

V okviru prikazane organizacijske strukture nad delom Sklada NEK bedita še Vlada RS in Državni zbor RS.

Upravni odbor Sklada NEK

- Sklad NEK upravlja Upravni odbor (UO), ki ga sestavljajo predsednik in štiri člani.
- Predsednika in dva člana imenuje Državni zbor RS, po enega člana imenujeta Vlada RS in lokalna skupnost, na območju katere stoji NEK.
- Med najpomembnejše pristojnosti UO sodijo sprejemanje in skrb za uresničevanje:
  - naložbene politike Sklada NEK;
  - finančnega načrta Sklada NEK;
  - zaključnega računa in poročila o poslovanju;
  - splošnih in drugih aktov Sklada NEK;
  - smernic in navodil za delo direktorja.

Sklad za financiranje razgradnje NEK
in za odlaganje radioaktivnih odpadkov iz NEK

Upravni odbor Sklada NEK

Trenutno upravni odbor Sklada NEK sestavljajo:
Gorazd Skubin (predsednik) in člani dr. Romana Jordan, Mateja Zupan,
Martin Novšak in Darko Ličen.

Vir – arhiv NEK

Nadzorni odbor Sklada NEK

- Nadzor nad delom Sklada NEK je v pristojnosti Nadzornega odbora (NO), ki ga sestavljajo predsednik in devet članov.
- Vse člane imenuje Državni zbor RS, njihov mandat traja pet let, osrednja pristojnost pa nadzor zakonitosti dela UO in direktorja Sklada NEK.
- Poleg tega:
  - preverja zaključni račun in poročilo o poslovanju Sklada;
  - enkrat letno poroča Državnemu zboru RS.
- NO trenutno sestavljajo: mag. Matjaž Vodušek (predsednik) in člani Pavel Brglez, Franjo Curanović, Robert Čehovin, mag. Valter Drozg, Franc Florjančič, Dušan Hočevar, Bojan Horvat, Tomislav Jurman in Jožef Kocuvan.

Notranja organizacijska struktura Sklada NEK

- Delovanje Sklada NEK vodijo strokovne službe, ki jih nadzira direktor/ica.
- Sklad NEK ima strokovno službo za ekonomsko finančna vprašanja, računovodstvo in sekretariat.

“V izjemno težkih razmerah na finančnih trgih smo lahko zadovoljni z rezultati dela. Sklad je v zadnjem obdobju posloval uspešno, kar je odraz skrbnega upravljanja sredstev.

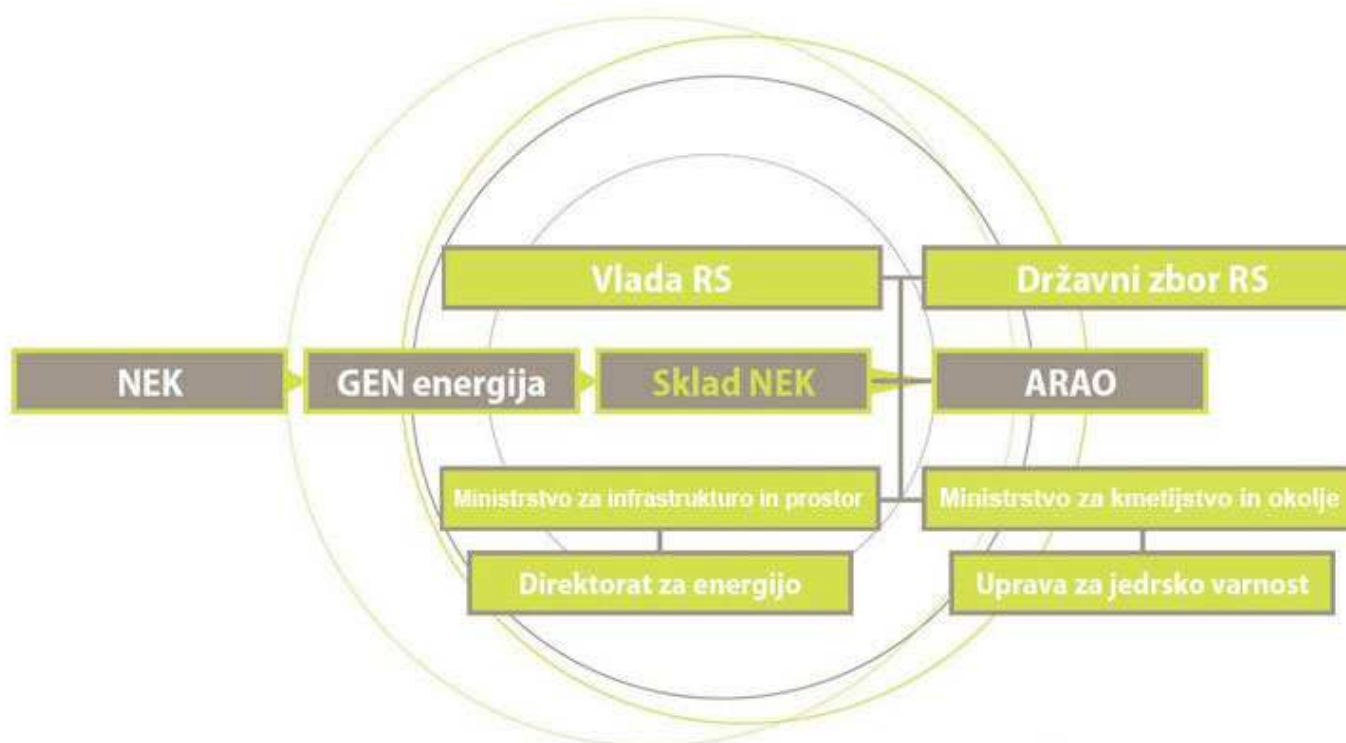
Nove vrednote, nove usmeritve, nova organiziranost, profesionalnost so merila, ki so ključ do uspeha. Nedvomno pa so danes trgi tisti, ki imajo na poslovanje Sklada največji vpliv.”

mag. Darija Štraus Trunk, direktorica Sklada

Institucionalna struktura Sklada NEK

- Sklad NEK ima specifičen položaj v državni strukturi. Ustanovil ga je Državni zbor RS, na njegovo delovanje pa neposredno vpliva tudi Vlada RS.
- Po svojem delokrogu Sklad NEK deluje na področju več struktur, povezanih z vprašanjem jedrske energije, vendar z njimi ni neposredno povezan.

Od kod Skladu NEK sredstva?

- Vir priliva sredstev je določen v zakonu o Skladu NEK.

Sredstva se zagotavljajo iz **razlike med proizvodno ceno električne energije in ceno, ki jo ta dosega na trgu.**

- Do leta 2003 je sredstva v Sklad NEK vplačeval NEK, na osnovi sprememb zakona pa je z letom 2004 zavezanec za obračun in vplačilo sredstev postalo podjetje GEN energija (prvotno ELES GEN).

Program razgradnje NEK

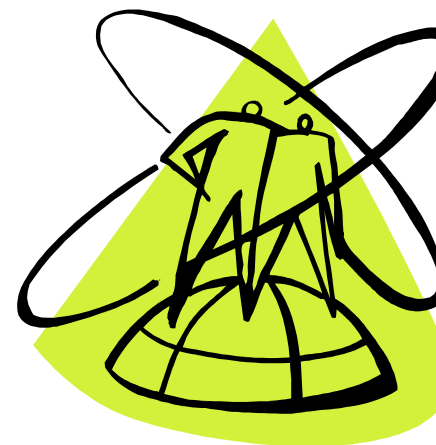
- Marca 2005 ga odobri strokovna komisija, v kateri so bili predstavniki Slovenije in Hrvaške.
- Ocena stroškov razgradnje NEK (2002-2075) se giblje med 1,15 in 1,7 milijarde evrov. Toliko sredstev morata zbrati slovenski in hrvaški namenski sklad.
- Program tudi določa višino prispevka, ki se vplačuje v slovenski Sklad NEK; ta prispevek znaša:

3 evre za MWh oziroma 0,3 evrocena za kWh
električne energije, proizvedene v NEK in prodane v Sloveniji

Cilji in poti do njih ...

- Osnovni cilji so:
  - pravočasno zbrati ustrezna sredstva;
  - zagotoviti donosnost naložb;
  - zagotoviti izvedbo vseh faz razgradnje NEK in odlaganja radioaktivnih odpadkov ter izrabljenega goriva iz NEK.

- K doseganju ciljev vodi:
  - zbiranje prispevka;
  - uspešno investiranje zbranih sredstev;
  - skrb za racionalno potrošnjo zbranih sredstev.

Sklad NEK ni le 'hranilnik'

- Naloga Sklada NEK ni le zbiranje sredstev, temveč njihovo plemenitenje.
- Sklad NEK sredstva nalaga v prvorazredne vrednostne papirje in depozite pri poslovnih bankah.
- Naložbena politika Sklada NEK se sprejema vsako leto posebej, k njej daje soglasje Vlada RS.
- Sklad NEK mora letno dosegati 4,29-odstotno donosnost.
- Naloga Sklada NEK je tudi skrb za racionalno porabo sredstev.

Sklad NEK in lokalne skupnosti

- Sprememba zakonodaje konec leta 2014 ter v začetku leta 2015 je prinesla kar nekaj sprememb na področju plačevanja nadomestila občinam. Na osnovi nove Uredbe o merilih za določitev višine nadomestila zaradi omejene rabe prostora in zaradi načrtovanja intervencijskih ukrepov na območju jedrskega objekta je Sklad zavezanec za plačilo nadomestila za omejeno rabo prostora le še Občini Krško, na ozemlju katere bo zgrajeno odlagališče radioaktivnih odpadkov. Do navedenih sprememb zakonodaje je Sklad plačeval nadomestila tudi občinam Brežice, Kozje in Kostanjevica na Krki, v letu 2015 pa je slednjim poravnal le še obveznost za december 2014 (obveznost plačila Občini Sevnica je na osnovi zakonskih sprememb veljala le do leta 2010).

Sklad NEK in ARAO

- Od leta 1998 Sklad NEK (so)financira dejavnosti Agencije za radioaktivne odpadke (ARAO).
- Financirani so projekti in študije s področja ravnanja z radioaktivnimi odpadki ter izrabljenim jedrskim gorivom v NEK.
- Osnovni cilj delovanja ARAO je zagotoviti učinkovito, varno in odgovorno ravnanje z vsemi vrstami radioaktivnih odpadkov pri nas od njihovega nastanka do končne odložitve.

Zgodba o uspehu?

- Zbiranje sredstev v posebnem skladu se je izkazalo kot najbolj primerno.
- Oblika sklada omogoča:
  - preglednost;
  - javni nadzor;
  - zagotavljanje namembnosti porabe zbranih sredstev.

Zavezani odgovornim rešitvam

www.sklad-nek.si

Sklad NEK
Cesta 4. julija 42
SI-8270 Krško
Slovenija

Pripravila: Mojca Štih

Sklad za financiranje razgradnje NEK
in za odlaganje radioaktivnih odpadkov iz NEK